

Sparbanksstiftelsen
Alfa

SPARBANKSSTIFTELSEN ALFA

FRÅGOR & SVAR

SPARBANKSSTIFTELSEN ALFA

FRÅGOR & SVAR

- 1 Ursprung och idé
- 2 Syfte
- 3 Juridisk person och styrning
- 4 Organisation och administration
- 5 Uppdraget att äga bank
- 6 Uppdraget att bevara och utveckla sparbanksidén
- 7 Uppdraget att främja sparsamhet
- 8 Uppdraget att bidra till samhällsutveckling
- 9 Uppdraget att förvalta stiftelsens kapital
- 10 Historia

1. Ursprung och idé

Vad är Sparbanksstiftelsen Alfa och varifrån kommer vi?

Vår historia startar 1820 när den första sparbanken i Sverige bildas. Med tiden blev vi Sparbanken Alfa, som 1991 delades i ett sparbanksaktiebolag och en sparbanksstiftelse.

Vi, Sparbanksstiftelsen Alfa, fick uppgiften att vara aktiv ägare av bank inom sparbankssektorn samt att driva sparbanksrörelsens idéer och värderingar, där främjandet av sparsamhet är en väsentlig del.

Vad är sparbanksidén och hur uttolkar vi den?

En fundamental del i sparbanksidén är att driva eller äga bank till nytta för de många människorna och företagen. I denna del är vår uppgift att vara en aktiv och långsiktig ägare. Ytterligare centrala delar i idén menar vi är tron på lokal förankring, uppgiften att verka för sparsamhet och ekonomisk hälsa samt uppgiften att ge tillbaka genom att bidra till lokal samhällsutveckling. Därför motsätter vi oss sådant som överkonsumtion, överskuldssättning, snabblån, hårt driven centralisering samt kortsiktig och vårdslös användning av jordens resurser.

Hur sammanfattar vi ursprunget och idén i några kärnvärden?

Långsiktigt, hållbart och lokalt.

Hur hänger vi ihop med Swedbank och Sparbankerna?

Sparbanksstiftelserna, Swedbank och sparbankerna delar ursprung och värdegrund – sparbanksidén. Vi var en sparbank, vi blev en sparbanksstiftelse. Idag är vi en stor och engagerad ägare i Swedbank.

2. Syfte

Vad är syftet med Sparbanksstiftelsen Alfa?

I stiftelseförordnandet anges vad vi ska göra och vad vi får göra:

Vi skall tillgodose syftet att främja sparsamhet i Sverige genom att som aktieägare i bank och/eller företag inom sparbankssektorn verka för att sparbanksrörelsens grundläggande idéer och värderingar bevaras och utvecklas och att bankverksamheten inom sparbankssektorn blir en effektiv konkurrensfaktor på kreditmarknaden.

Vid sidan om syftet att främja sparsamhet i Sverige får stiftelsen även främja näringslivet, forskning, utbildning, idrott eller kultur inom det tidigare verksamhetsområdet för Sparbanken Alfa. Detta syfte skall tillgodoses genom utdelning av kontanta bidrag till fysiska eller juridiska personer ur avkastningen på stiftelsens förmögenhet.

Går det att beskriva syftet på enklare sätt utan att förvanska innebörden?

Vår viktigaste uppgift är att vara långsiktig och aktiv ägare i Swedbank. Dessutom ska vi främja sparsamhet, bevara och utveckla sparbanksidén samt bidra till lokal samhällsutveckling genom att delar av vinsten återinvesteras lokalt.

Vad menar vi med evighetsperspektiv?

Stiftelsens grundkapital kommer från dåvarande Sparbanken Alfa. Vår tolkning av stiftarnas vilja är att endast avkastningen på stiftelsens kapital ska finansiera verksamheten. Vi menar att det därför är underförstått att stiftelsen ska finnas för evigt.

Var verkar vi?

Vi verkar inom samma geografiska område som tidigare Sparbanken Alfa: Inom Jönköpings, Värmlands, Östergötlands, Gotlands och tidigare Skaraborgs län, allt med undantag för de områden där det finns sparbanker. Vi finns alltså inte i hela Sverige, men vi samarbetar med övriga sparbanksstiftelser från hela landet.

Jönköpings län

Aneby, Eksjö, Gislaved, Gnosjö, Habo, Jönköping, Mullsjö, Nässjö, Sävsjö, Tranås, Vaggeryd, Vetlanda och Värnamo kommun.

Värmlands län

Filipstad, Forshaga, Grums, Hagfors, Hammarö, Karlstad, Kil, Kristinehamn, Munkfors, Storfors, Säfte, Torsby och Årjängs kommun.

Västra Götalandsregionen

Falköping, Gullspång, Hjo, Karlsborg, Mariestad, Skövde, Tibro och Töreboda kommun.

Östergötlands län

Boxholm, Finspång, Linköping, Mjölby, Motala, Norrköping, Söderköping och Ödeshögs kommun.

Gotlands län

Hela länet.

3. Juridisk person och styrning

Vem äger Sparbanksstiftelsen Alfa?

Som stiftelse saknar vi ägare, på samma sätt som de sparbanker som utgör vårt ursprung.

Vad kännetecknar en stiftelse juridiskt sett?

En stiftelse är juridisk person, på samma sätt bolag och föreningar. Det utmärkande är att en stiftelse varken har medlemmar eller ägare, utan i princip äger sig själv. Stiftelsen förvaltar en ekonomisk förmögenhet, som en eller flera fysiska eller juridiska personer har avsatt för ett särskilt ändamål. Dessa personer benämns stiftare. Stiftelsen styrs av ett stiftelseförordnande och ibland även stadgar. Där anges hur förmögenheten ska användas, alltså vilket som är stiftelsens ändamål. Dokumentet som stiftelseförordnandet finns nedtecknat i kallas stiftelseurkund. En stiftelse förvaltas av en styrelse eller en förvaltare. Stiftelser regleras av stiftelselagen och står under tillsyn av en länsstyrelse.

Hur styrs Sparbanksstiftelsen Alfa?

Styrelsen är det beslutande organet och den har även det fulla juridiska ansvaret. Styrelsens arbete utgår från stiftelseförordnandet och stadgar.

4. Organisation och administration

Hur är stiftelsen organiserad?

I Sparbanksstiftelsen Alfa finns följande organ och funktioner: Styrelse, huvudmän, stämman, revisorer, valberedning och kansliet som leds av verkställande direktören.

Vad gör styrelsen?

Styrelsen är det beslutande organet och den har det fulla juridiska ansvaret. Arbetet utgår från stiftelseurkunden och stadgar. Kontrollen över stiftelsens verksamhet ligger i huvudsak på styrelsens eget ansvar, under kontroll av stiftelsens revisorer. Länsstyrelsen är tillsynsmyndighet.

Vad är och vad gör huvudmännen?

Huvudmännen kommer från olika delar av vårt verksamhetsområde. De har en förankring lokalt och inom olika delar av samhället där de ingår i starka nätverk. De företräder, legitimerar och kontrollerar stiftelsen samt bidrar med klokskap och inspiration till stiftelsens verksamhet.

Vad gör valberedningen?

Valberedningen utses bland huvudmännen. Uppgiften är att föreslå val av huvudmän, styrelse och revisorer.

Vad sker vid stämman?

Stämman är det organ där valberedningen lägger fram förslag till förtroendeposter och där styrelsen informerar och begär in synpunkter på årsredovisning och revisionsberättelse. Inför ändringar i stiftelseförordnande och stadgar ska stämman höras innan styrelsen fattar beslut.

Vad gör kansliet?

Kansliet leds av verkställande direktören. Här bedrivs den löpande verksamheten samt ekonomistyrning, redovisning och kontroll. Organisationen ska hållas liten. Styrelsen beslutar om ramarna för kansliets verksamhet samt utvärderar dess effektivitet.

Hur samarbetar vi med övriga Sparbanksstiftelser?

Vi är en av tolv regionala sparbanksstiftelser som är ägare i Swedbank. Genom det gemensamma bolaget Sparbanksstiftelsernas Förvaltnings AB (SFAB) samverkar vi kring ägande, lärande och kommunikation.

5. Uppdraget att äga bank

Vi ska äga bank inom sparbankssektorn – vilken bank äger vi, och varför?

Vi är aktieägare i Swedbank. För oss är det värdefullt att det finns en stor bank i Sverige som verkar utifrån värderingar som samhällsengagemang, sparsamhet och folkbildning samt har bred kundbas och omfattande förankring i samhället. Vi skulle kunna vara ägare i annan bank eller företag inom sparbankssektorn.

Hur stor ägare är vi i Swedbank?

Vårt aktieinnehav uppgår till ca 22 miljoner aktier vilket motsvarar ca 2% av Swedbank. Tillsammans med övriga sparbanksstiftelser som är ägare i Swedbank har vi en gemensam ägarandel på ca 3,7%. Vi samverkar också med Sparbankernas Ägareförening och Folksam. I den gemensamma ägarförklaringen anges att vi tre aktörer ska ha en ägarandel i Swedbank på minst 20%. Idag är denna andel ca 22%.

Hur gör vi för att vara en aktiv ägare i Swedbank utöver att nyttja vår rösträtt på bolagsstämman?

Vi är på flera sätt en aktiv ägare. Stiftelsens ordförande har plats i Swedbanks valberedning och representerar där samtliga regionala sparbanksstiftelser. Vi möter regelbundet representanter för bankens styrelse och ledning, till exempel vid ägarmöten och kvartalsrapportering, i samband med styrelsekonferenser tillsammans med övriga sparbanksstiftelser och vid våra egna årsstämmor och huvudmannakonferenser. På nationellt plan samarbetar vi med banken i satsningar för att främja sparsamhet och entreprenörskap. Lokalt fungerar stiftelsens huvudmän som ambassadörer för banken. Här har vi även kontakt med regionala och lokala nätverk tillsammans med banken, ett samarbete som ger oss insikter om banken som är till nytta för oss som ägare – och banken vi äger.

Skulle vi kunna äga en Sparbank?

Enligt stiftelseförordnandet kan vi vara ägare i andra sparbanksföretag, men vi är det inte idag. Vi bedömer att ytterligare ägande skulle kräva stora resurser och att vårt primära fokus – att vara en aktiv ägare i Swedbank – därmed skulle kunna påverkas negativt. Det finns inte heller idag någon stor sparbank med geografisk täckning inom vårt verksamhetsområde.

Stiftelsen bildades för att möjliggöra en strukturförändring av den svenska sparbanksrörelsen. Borde inte därmed stiftelsen engagera sig i aktuella och framtida strukturförändringar?

Vi vill att sparbanksidén ska göra största möjliga avtryck i samhället inom hela vårt geografiska område. Vi menar att detta sker bäst genom att vi är en betydande och aktiv ägare i Swedbank. Det är styrelsens uppgift att bedöma framtida strukturförändringar.

Finns det någon strategi för förvärv av aktier?

Vi vill vara en aktiv, ansvarsfull och med tiden allt större ägare i Swedbank. Vår inriktning, som kan variera över tid, är att årligen förvärva aktier i Swedbank för cirka hälften av den summa som vi erhåller i utdelning från vårt aktieinnehav i banken, efter bolagsskatt.

6. Uppdraget att bevara och utveckla sparbanksidén

Hur ser vi på sparbanksidén, vad betyder den för oss?

Vi betonar särskilt det långsiktiga perspektivet, den lokala inriktningen och engagemanget för hållbarhet. Dessa tre värden – långsiktigt, lokalt och hållbart – genomsyrar allt vi gör.

Hur praktiserar vi sparbanksidén?

Vi ska främja sparsamhet, bidra till samhällsutveckling samt bevara och utveckla sparbanksidén. Här är några exempel på hur det går till: Tillsammans med Swedbank folkbildar vi unga människor inom Ung ekonomi, som vi initierat och nu är med och finansierar. Vi samarbetar långsiktigt med Ung Företagsamhet för att inspirera unga människor till entreprenörskap. Vi använder även en del av vår vinst till att bidra till lokal utveckling. På så sätt utgör samarbetet mellan Swedbank och Sparbanksstiftelsen Alfa ett kretslopp för positiv samhällsutveckling.

Vilka ideella organisationer samarbetar vi med för att tillämpa sparbanksidén?

Vi har långsiktiga samarbeten med till exempel Ung Företagsamhet, RF-SISU och med organisationer som stödjer nyföretagande.

Vad gör vi tillsammans med Swedbank för att tillämpa sparbanksidén?

Tillsammans med övriga regionala sparbanksstiftelser samarbetar vi nationellt med Swedbank kring flera samhällsengagemang där de viktigaste är Ung ekonomi (privatekonomi för unga) och det långsiktiga stödet till Ung Företagsamhet (entreprenörskap för unga). Stiftelsens stöd till lokal utveckling presenteras i de flesta fall av Swedbanks lokala företrädare. På detta sätt bidrar vi till att kontakter etableras och fördjupas mellan banken och lokala företrädare, för att stärka bankens lokala förankring och förtroende.

7. Uppdraget att främja sparsamhet

Vad är sparsamhet för oss idag?

Vi menar att kunskap om privatekonomi förbättrar den ekonomiska hälsan, vilket bidrar till en människas upplevelse av trygghet och frihet.

Hur arbetar vi för sparsamhet idag?

Tillsammans med Swedbank bedriver vi nutida folkbildning inom Ung ekonomi och Ung Företagsamhet.

Vad är Ung ekonomi?

Ung ekonomi vänder sig till barn och unga i grundskolan och gymnasiet, för att inspirera dem att se på sin ekonomi på ett sätt där de själva kan göra skillnad. Ung ekonomi genomförs som föreläsningar för skolklasser, föreningar och på andra platser där barn och unga finns.

Vad gör vi tillsammans med Ung Företagsamhet?

Vi samarbetar långsiktigt med Ung Företagsamhet för att de ska utbilda unga i entreprenörskap. Här utvecklar grundskole- och gymnasieelever sin kreativitet och företagsamhet, exempelvis genom att de startar och driver egna företag.

8. Uppdraget att bidra till samhällsutveckling

Vad bidrar vi till?

Vi tror på det småskaliga, på det personliga engagemanget, på resurshushållning och omställning och vill bidra till utveckling och liv i de lokala samhällena.

Vi kompletterar Swedbanks fokus i tillväxtregioner genom att vara särskilt inriktade på mindre orter och stadsdelar. Vi vill bidra där våra pengar kan göra störst nytta och där färre andra investerare eller bidragsgivare är aktiva.

Vi tror även på att en djupare förståelse för privatekonomi påverkar individens livsmöjligheter liksom hennes upplevelse av trygghet och frihet. Insatser riktade till barn, ungdomar och unga vuxna prioriteras.

Finns det någon bidragspolicy?

Ja. Bidragen ska förverkliga sparbanksidén och/eller vara till marknadsnytta för Swedbank. Vi ser sparsamhet och ekonomisk hälsa samt lokal förankring och utveckling som särskilt viktiga delar i sparbanksidén. Därför vill vi att verksamheter som vi bidrar till ska göra nytta inom dessa fält samt präglas av långsiktighet och hållbarhet.

Vilka kan få bidrag från oss?

Vi tilldelar ekonomiska medel på tre sätt, genom egna initiativ, genom samarbete med utvalda organisationer och via enskilda ansökningar. Vid samarbeten med organisationer är förmågan att verka lokalt av största vikt. Vid enskilda ansökningar beviljas i första hand bidrag till lokalt verksamma ideella föreningar.

Hur söker man bidrag?

Bidrag kan sökas löpande under året och görs via formulär på vår hemsida: sparbanksstiftelsenalfa.se

9. Uppdraget att förvalta stiftelsens kapital

Hur finansierar vi verksamheten?

Utdelning på aktierna i Swedbank och avkastning på övrigt placerat kapital.

Hur förvaltar vi kapitalet?

Stiftelsens kapitalplaceringspolicy syftar till att säkra det evighetsperspektiv som uttrycks i stiftelseurkunden. Vi ska i första hand säkerställa den årliga driften och bidragsgivningen. I andra hand ska vi ha möjlighet att försvara vår ägarandel i Swedbank. I tredje hand ska vi förvärva ytterligare aktier i Swedbank. Slutligen ska vi placera stiftelsens förmögenhet i enlighet med stiftelselagens bestämmelser om godtagbar placering.

Har stiftelsen några tillgångar utöver aktierna i Swedbank?

Kapital finns även placerat i aktie- och räntefonder. Dessutom är vi delägare i Sparbanksstiftelsernas Förvaltnings AB och har ett dotterbolag, Sparbanksstiftelsen Alfas Förvaltnings AB.

10. Historia

Vilka är de viktigaste skeendena och händelserna under vår förhistoria, 1820-1991?

- 1820 bildades Sveriges första sparbank, där tanken var att få vanligt folk att spara för framtida behov, till nytta för både dem själva och samhället.
- 1915 grundades den första Jordbrukskassan (senare Föreningsbanken), som var en medlemsägd ekonomisk förening, främst för mindre lantbruk.
- 1928 fanns 498 sparbanker och i mitten av 1930-talet fanns 789 Jordbrukskassor. Med tiden skapades större enheter.
- Under 1980-talet bildades flera större regionsparbanker, en av dem var Sparbanken Alfa.

Vilka är de viktigaste skeendena och händelserna från stiftelsens bildande 1991 till idag?

1991 delades Sparbanken Alfa i ett sparbanksaktiebolag och en sparbanksstiftelse, Sparbanksstiftelsen Alfa. Den förra skulle driva bank, den senare skulle äga bank. Sedan dess kan följande händelser särskilt noteras:

- Sparbanken Sverige bildas 1992 och börsintroduceras 1995.
- Sammanslagning med Föreningsbanken och namnbyte till Föreningssparbanken 1997.
- Sparbankernas förvaltningsaktiebolag (SFAB) skattebefrias genom ombildning 2005, men Sparbanksstiftelsen Alfa väljer att behålla gott om aktier i eget ägande.

- Banken får namnet Swedbank 2006.
- Med Lehman Brothers konkurs 2008 är finanskrisen ett faktum.
- SFAB deltar i en nyemission för att försvara ägarpositionen i Swedbank. Pengar lånas med aktier i banken som säkerhet och efter kraftigt kursfall tvingas SFAB lämna ifrån sig de pantsatta aktierna till långivarna. Sparbanksstiftelsernas gemensamma ägarandel i Swedbank uppgår nu till 2,3% av banken att jämföra med 21,6% två år tidigare.
- Genom ägarsamverkan och aktivt ägarskap stärker Sparbanksstiftelserna från 2010 och framåt sitt inflytande i banken.
- Tillsammans med Sparbankernas Ägareförening och Folksam är Sparbanksstiftelserna idag dominerande ägare i Swedbank.

